

XV.

Skrifter udgivne 1729—30 paa Waisenhusets Forlag.

Det er en betydelig Række Skrifter, næsten alle af gudeligt Indhold, der i Tidens Løb ere trykte i det Bogtrykkeri, der var indrettet i det kongl. Waisenhus i Kjøbenhavn³⁾. Da Bøgerne udkom paa Stiftelsens Forlag og fik stor Udbredelse, have de maaske bidraget noget til Afholdelse af Udgifterne ved Waisenhusets Drift, skjønt de solgtes til meget billig Pris. En samlet Fortegnelse over alle de Skrifter, der paa den Maade ere udgivne, i den Tid Waisenhuset havde eget Bogtrykkeri, har man næppe. Men da en samtidig trykt Fortegnelse for de første to Aar, Trykkeriet virkede, er funden⁴⁾, skal den her meddeles, da den

³⁾ Waisenhuset blev indviet 11. Okt. 1727. Men da Direktionen ikke straks kunde skaffe noget Lokale til Trykkeri og Boglade (Exner, Efterretn. om det kgl. Waisenhus, S. 11), er Trykningen næppe begyndt før 1729, hvad efterfølgende Fortegnelse ogsaa tyder paa, saa meget mere som Branden 1728 voldte en stor Forstyrrelse.

⁴⁾ Afskrift blandt Heibergs Samlinger.

ikke savner Interesse. Ved at gennemgaa Waisenhus-Direktionens Forhandlingsprotokol vilde man nok kunne danne en Fortsættelse af nærværende Liste¹⁾, men om den blev ganske fuldstændig, er et Spørgsmaal, da det maaske ikke er sikkert, at Udgivelsen af ethvert nyt Oplag kom til Forhandling i Direktionen. At Præsten Ewald, saa længe hans Kræfter slog til, har været den ledende Aand i Foretagendet, fremgaar af den nævnte Protokol, ligesom han ogsaa har foranlediget, at nedenfor meddelte Fortegnelse blev trykt²⁾. Skrifterne have sikkert i ikke ringe Grad bidraget til at fremme Pietismens Udbredelse i Befolkningen. Denne Retnings kirkelige Modstandere rejste derfor jævnlig Klage over de fra Waisenhuset udgaaende Skrifter; men af de styrende synes der ikke at være taget noget Hensyn til Klagerne.

Fortegnelse paa de Bøger og Piecer, som hidindtil ere blevene trykte udi det Kongel. Væysen-Husets Bogtrykkerie, og paa dets Forlag.

1. En kort anviisning til en sand, uforfalsket og apostolisk Kundskab om JESU Christo, hvorudi vises, hvorledes den samme efter Apostlernes sind og læremaade til sjælens salighed rigtig og eftertrykkelig kand begribes. 1729 i 12. 1 og et halv ark. Selges indbunden i papir her paa steden for 3 β.

2. Lærdom om et christligt Levnets Begyndelse, som indeholder 4 deele: 1. En grundig anviisning til sand bod og troe paa Gud. 2. En eenfoldig underviisning, hvorledes man skal læse den hell. Skrift til sin opbyggelse. 3. En underviisning af skriften til at bede ret og Gud behageligen. 4. En kort prøve, om man har den sande levende troe til Christum eller ey. 1729. i 12. 4 ark. Selges i raa materie for 4 sk. Indbunden i vælsk bind for 8 sk.

¹⁾ Se Exner a. Skr. S. 18. Kh. Sml. 4. III, 36 ff. 536 f. 828.

²⁾ Kh. Sml. 4. III, 37.

3. Jacob Jannevays liden aandelige Exempel-bog for børn, det er, en udførlig beretning om adskillige smaabørns omvendelse, hellige og exemplariske levnet, samt glædelige død; af det engelske i det tydske, og nu i det danske tungemaal oversat. 1729. i 12. 8 ark. Koster 8 sk., men indbunden i vælsk bind 12 sk., i frandsk bind 1 mark.

4. Tydelige Spørmaal og Giensvar over D.M. Luthers liden Catechismus, hvorudi Christendommens Kierne kortelig bliver afhandlet, og med den hell. skriftes sprog stadfæstet, 1730. i 12. 8 ark. Koster 8 sk., men indbunden i vælsk bind 12 sk., i frandsk bind 1 mark.

5. D.Ph.Jac.Speners Christelige Lærdoms eenfoldige Udleggelse, efter den Sal. Lutheri liden Catechismi orden og indhold udi spørmaal og giensvar med vidnesbyrd af den hellige skrift stadfæstet etc. 1730. i 12. 27 ark. Selges for 24 sk. men indbunden i ordinair fransk bind for 2 mark 4 sk.

6. Den uforandrede Augsburgiske Confession eller christelige troes bekiendelse, som nogle Fyrster og stæder overantvordede den stormægtigste Kæyser Carl den 5. paa den almindelige rigsdag til Augsburg, aar 1530. 1730. i 12. 1 og et halv ark, koster 2 sk. men i papir indbunden 3 sk.

7. Aug. Herman Frankens korte Underviisning om den sande Omvendelses og Giørlige Christendoms Muelighed, hvormed efter den hellige Skrift svares paa den meget almindelige, men dog utilstrekkelige undskyldning, som søges derudi, at man ikke kand tage sig selv noget til, eller af egne kræfter omvende sig, eller blive frommere. 1730. i 12. 3 ark. Selges for 3 sk., men i papir indbunden for 4 sk.

8. Joh. Hier. Viegles tvende Tractater, af hvilke den første forestiller Omvendelsens og Christendommens Forhindringer, tillige med folkes sædvanlige undskyldninger; den anden forestiller Evangelii

overvettes herlighed, tillige med satans list, som hand bruger, til at skiule den forj menniskene. 1730. i 12. 9 ark. Selges for 8 sk., udi vælskbind indbunden for 12 sk. men i frandsk bind for 1 mark.

9. D. Jens Dinnyson Jersins tvende opbyggelige skrifter, det første kaldet den sande Livsens Vey, om troens art og beskaffenhed; for stolte og sikkere hjerter. Det andet kaldet Troens Kamp og Seyer, om underretning og trøst i aandelige anfegtninger; for bløde og bæængstede samvittigheder. Nu paa ny efterseet, og tillige med den Sal. Mands Levnets Løb til trykken befordret. 1730. i 12. 19 og et halv ark. Selges uindbunden for 18 skill. men indbunden i fransk bind for 28 skill.

10. D. Jersins eenfoldige Un'dervjising om Mirakler, Tegn og Aabenbaringer, og deres Udleggelse, det er, hvorledes vi i disse tider iblant dem skal omgaaes forsigteligen, at vi kand kiende satan fra Gud. Item: hvorledes vi dem skal udtyde, forklare og bruge, at de i alle maader kand tiene os til det beste. 1730. i 12. 4 og et halv ark, selges indbunden for 4 skill. Alle 3 Jersins skrifter selges, naar de tilsammen bindes, for 2 mark 2 skill.

11. Thomas a Kempis tre bøger om Christi Efterfølgelse, og hvorledes vi skal forsage al verdens forfengelighed; hvilke paa ny med flid ere igiennemseede, og med mange bibelske sprog stadfæstede, og tillige med D. C. Matth. Pfaffii fortale, og Kempis levnets løb til trykken befordrede. 1730. i 12. 13 ark. Selges uindbunden for 12 skill., men indbunden i fransk bind for 1 Mk. 6 skill.

12. De vigtigste, tydeligste og kraftigste bibelske Sententser, med flid af den hellige skrift sammensøgte; hvortil i denne anden edition ere føyede korte definitioner hos hver artikel. Som et lidet anhang findes der hos de bønner som offentlig i Veysenhuset pleyer at læses, og en fortegnelse paa de Psalmer, som dagligen bruges etc. 1730 i 12. 10 ark. Selges for 10 skill., indbunden i vælskbind for 14 skill., men i franskbind for 18 skill.

13. En Christens lyst til Guds ord, og nytte af Guds ord, betragtet i en prædiken paa den Søndag Sexagesima over Evang. Luc. 8,4-15. holdet for det Kongel. Herskab, og efter allernaadigste befaling til trykken befordret. 1730. i 12. 3 ark. Selges for 3 skill., men indbunden i papiir for 4 skill.

14. Den Udstrakte Kierlighed, betragtet i en prædiken paa 2 Søndag efter Trinitatis over aftensangs-texten, 1 Joh. 3,18-18. holden for det Kongel. Herskab, og efter allernaadigste befaling til trykken befordret. 1730. 3 ark. 2 blade. Selges for 3 skill., men i papir indbunden for 4 skill.¹⁾

Foruden disse findes endnu af forrige Forlag, i Missions Bogtrykkerie²⁾, nogle Exemplarier af:

1. Det Kongelige veysenhusets Fundatz og Reglementer etc. som selges indbunden for 4 skill., men paa skriv-papir for 6 skill.

2. Den forordnede kirke-Psalmebog, i lang 12 paa skriv-papir, selges uindbunden for 1 mark 4 skill.

3. Nye Testamenter. 4. Catecheser. 5. A. B. C. bøger etc.

Under pressen er nu det nye Testamente i 12. med god reen stii; hvortil kommer nye summarier over capitlerne, og flere paralleler end i forrige editioner etc. Kandventes ferdig, om Gud vil, til nyt Aar.

Naar nogen kiøber 10 Exemplarier, af hvad slags det være kand, saa gives altid eet til.

¹⁾ Nedenunder er tilskrevet: Die beyden Predigten sind von dem H. Hof-Prediger Hersleb gehalten.

²⁾ Dette Trykkeri havde i sin Tid Plads i Elers Kollegium.